

Каминская О.М.

Национальный университет «Львовская политехника»

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В ВЫСШИХ ТЕХНИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Аннотация

В статье отражены средства и методы преподавания иностранных языков в технических учебных заведениях. Выделены противоречия, проблемы и определены факторы, обуславливающие особенности обучения студентами технических учебных заведений иностранных языков, рассмотрено использование инновационных и интерактивных технологий при обучении, представлена классификация современных технических средств обучения по их функциям и степени важности.

Ключевые слова: обучения иностранным языкам, высшие технические учебные заведения, языковая подготовка, профессиональная компетентность, содержание и методы преподавания, учебно-методический комплекс.

Kaminska O.M.

Lviv National Polytechnic University

INFORMATION TECHNOLOGY OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING IN HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Summary

The article describes the means and methods of teaching foreign languages in technical education. Contradictions and problems are distinguished and the factors, which determine the features of foreign languages teaching of students of technical schools, are shown. The use of innovative and interactive technologies in teaching is examined and classification of modern technical means of training according to their functions and degree of importance is submitted.

Keywords: teaching of foreign languages, high technical educational institutions, language training, professional competence, content and teaching methods, educational-methodical complex.

УДК [378.011.3-051:373.3]:613.955

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Красюк Л.В.

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

У статті розглядається проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здорового способу життя. З'ясовано суть поняття «підготовка майбутніх учителів початкових класів», «здоровий спосіб життя». Проаналізовано програму з навчального предмета «Основи здоров'я». Виділено та обґрунтовано три етапи підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здорового способу життя: теоретичний, практичний та самостійної роботи. Проаналізовано навчальний інтегрований курс «Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура».

Ключові слова: підготовка, майбутні учителі початкових класів, формування здорового способу життя, навчальні програми, інтегрований курс.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань, що стоять на сучасному етапі розвитку педагогічної освіти, є вдосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів. Сучасна школа й характерні для неї інноваційні процеси, модернізація загальної й вищої освіти, актуалізують проблему підготовки професіоналів, що володіють сучасними педагогічними технологіями, здатними до творчості, мають індивідуальний стиль педагогічної діяльності.

Основне завдання вищих педагогічних навчальних закладів – підготувати студентів до майбутньої навчально-виховної діяльності. Така підготовка включає: оволодіння студентами необхідними базовими знаннями з певної кваліфікації, формування необхідних професійних умінь і навичок та особистісних якостей. У зв'язку з цим зростають вимоги до освітньої та професійної підготовки молодого вчителя, виникає необхідність здійснювати перехід до індивідуального підходу в

навчання, розвитку творчих здібностей майбутніх спеціалістів, спираючись на їх самостійну роботу, активні форми та методи навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему підготовки фахівців початкової освіти досить широко представлено в сучасній педагогічній теорії. При цьому основні вимоги до підготовки майбутніх учителів відображені в Законах України «Про вищу освіту», «Про освіту», у Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), у Концепції національного виховання, у Національній доктрині розвитку освіти України у XXI ст., Регіональній програмі «Вчитель» тощо.

Формування особистості вчителя в процесі підготовки досліджували В. Бондар, О. Киричук, В. Сластьонін; розвиток практичних умінь педагога школи вивчали А. Акімова, Л. Спирін; питання готовності до професійної діяльності розглядали А. Капська, Д. Мазоха та ін.; професійну адаптацію досліджували О. Мороз, Р. Семернікова та інші. Ці та інші дослідження вносять вагому частку в педагогічну теорію та практику, збагачуючи їх важливим фактичним матеріалом щодо діяльності молодого вчителя.

Загальнотеоретичний підхід до розробки проблем підготовки майбутніх учителів початкових класів до професійно-педагогічної діяльності закладено в працях Н. Бібік, В. Бондаря, О. Матвієнко, О. Мороза, Л. Онищук, М. Севастюк, О. Савченко, Л. Хомич, Л. Хоружи, І. Шапошнікової та ін. Опрацювання теоретико-методологічних надбань у галузі підготовки вчителя початкових класів свідчить про значні зміни в поглядах, як на структуру його діяльності, так і на вимоги до особистості майбутнього вчителя, на його роль та місце в соціальних перетвореннях. Аналіз світових тенденцій розвитку педагогічної освіти засвідчив зростання вимог до професіоналізму й особистості вчителя. Головною метою вищої педагогічної освіти є підготовка професійно компетентних, конкурентоздатних, гуманістично орієнтованих, висококваліфікованих спеціалістів, тобто формування суб'єктів професійної діяльності, здатних вільно й свідомо самовизначатись у сучасній соціально-педагогічній дійсності.

Мета написання статті полягає в розкритті теоретичних і методичних аспектів підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здорового способу життя молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Підвищена увага до професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у сучасному освітньому просторі в Україні є цілком виправданою. Оскільки саме вчитель початкових класів стоїть у витоків формування особистості нової генерації – ініціативної, самостійної, креативної, з усвідомленим сприйняттям себе, розумінням своїх здібностей, фізичних сил, цілей і мотивів поведінки, свого ставлення до себе й інших людей, тобто «суб'єкта» свого життя. Відтак ключовим завданням сучасної підготовки фахівців даного напрямку в умовах ВНЗ є формування особистості професіонала, здатного виконувати ці значущі завдання. Отже, сучасна педагогічна освіта змінює свій вектор із підготовки вчителя-фахівця, здатного лише на відтворення традиційної моделі педагогічної діяльності, на підготовку ком-

петентного педагога-професіонала, який може будувати власну професійну діяльність, ціннісно-смісловою основою якої є особистість молодшого школяра [2, с. 197].

Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив, що у визначенні поняття «професійна підготовка майбутнього вчителя» не існує єдиного підходу. Найчастіше професійну підготовку пропонується розуміти як процес повідомлення студентам відповідних знань та формування в них умінь та навичок. Н.С. Колесник трактує професійну підготовку як процес професійного розвитку фахівця, що забезпечує набуття базових знань, умінь, навичок, практичного досвіду, норм поведінки, які забезпечують імовірність успішної роботи з певної професії, а також як процес повідомлення відповідних знань, не говорячи про результат підготовки [3].

Під професійною підготовкою майбутніх учителів початкових класів розуміють процес оволодіння особистістю життєвими компетенціями, загальнонауковими, професійними знаннями і вміннями для успішного здійснення професійної діяльності [6, с. 305].

Освіта в галузі здоров'я на основі певних знань є підходом, який передбачає використання різноманітних методик навчання та становить за мету формування і розвиток спеціальних та життєвих навичок, необхідних для діяльності кожної людини.

Формування здорового способу життя через освіту виокремлено як один із пріоритетних напрямів державної політики в її розвитку. Одним із шляхів оновлення її змісту й узгодження із сучасними потребами є орієнтація навчальних програм на набуття ключових компетентностей і створення ефективних механізмів їх запровадження.

Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування здорового способу життя у молодших школярів не може здійснюватися без урахування нової навчальної програми «Основи здоров'я» (автори Бойченко Т.С., Воронцова Т.В., Гнатюк О.В. та ін.).

Навчити дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я – одне з найважливіших завдань сучасної школи, яке має стати атрибутом будь-якої освітньої діяльності у навчальному закладі і поза його межами. Але найповніше це завдання реалізується через предмет «Основи здоров'я».

Зміст програми відповідає таким критеріям, як науковість, практичність, системність та індивідуальний підхід.

Мета предмета «Основи здоров'я» – формування здоров'язбережувальної компетентності учнів на основі оволодіння ними знаннями про здоров'я та безпеку, практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки, формування в них ціннісного ставлення до життя і здоров'я, сприяння їх фізичному, психічному, соціальному і духовному розвитку.

Головними завданнями предмета є:

- формування в учнів знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечну поведінку, взаємозв'язок організму людини з природним, техногенним і соціальним оточенням;
- розвиток в учнів мотивації дбайливо ставитися до власного здоров'я, удосконалювати фізичну, соціальну, психічну і духовну його складові;

- виховання в учнів потреби у здоров'ї, що є важливою життєвою цінністю, свідомого прагнення до ведення здорового способу життя;

- розвиток умінь самостійно приймати рішення щодо власних вчинків;

- набуття учнями власного здоров'язбережувального досвіду з урахуванням стану здоров'я;

- використання у повсякденному житті досвіду здоров'язбережувальної діяльності для власного здоров'я та здоров'я інших людей.

Здоровий спосіб життя – спосіб життєдіяльності людини, метою якого є формування, збереження і зміцнення здоров'я [4].

Зміст тем розкрито згідно з Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти. У кожному розділі програми визначені обов'язкові результати навчання, спрямовані на формування в учнів таких компетентностей: соціальних, полікультурних, комунікативних, саморозвитку та самоосвіти, раціональної продуктивної, та творчої діяльності.

Програма розкриває питання, які мають реальне значення для учнів; урахує потреби і рівень соціально-психологічного розвитку учнів; має превентивний характер, спрямований на формування життєвих навичок для здорової і безпечної поведінки.

Зміст програми структуровано за чотирма розділами, які представлені в програмі для кожного класу: 1) здоров'я людини; 2) фізична складова здоров'я; 3) соціальна складова здоров'я; 4) психічна та духовна складові здоров'я.

Програму побудовано за концентричним принципом. Зазначені розділи є наскрізними для всієї початкової школи, в кожному класі зміст і обсяг пропонованої учням інформації, організація її засвоєння змінюються відповідно до зростаючих пізнавальних і психологічних особливостей учнів. За умови дотримання державних вимог до результатів навчання послідовність і кількість годин на ці складові у підручниках і календарних планах можуть змінюватися відповідно до авторського викладу, робочого плану школи, необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, в яких відбувається навчально-виховний процес (наближення епідемії, стихійне лихо, інфекційні хвороби тощо) [4].

Відповідно до базового навчального плану навчальний предмет вивчається з 1 по 4 класи по одній годині на тиждень у кожному класі. Загальний обсяг навчального часу становить 34 години, (із них у 1 класі – 3 години резервні, 2-4 класах по 2 години резервні).

Проаналізувавши навчальну програму, робимо висновок про те, що збільшено кількість годин для вивчення розділів «Здоров'я людини» – на 1 год., «Фізична складова здоров'я» – на 3 год., «Психічна і духовна складові здоров'я» – на 1 год. за рахунок зменшення кількості годин на вивчення розділу «Соціальна складова здоров'я».

Уроки з основ здоров'я бажано проводити в спеціально обладнаному класі або на спеціальному майданчику (у дворі школи, спортзалі, медичному кабінеті) з використанням навчально-наочних посібників та обладнання. Деякі заняття з правил дорожнього руху рекомендується проводити на вулиці, поблизу перехрестя, де можна спостерігати роботу засобів регулювання, рух транспортних засобів та пішоходів.

Таким чином, програма з основ здоров'я конкретизована та спрямована на формування в учнів практичних знань, навичок і вмінь, необхідних для самовизначення в суспільстві. Більшість видів практичної роботи програма 2012 року рекомендує виконувати дітям разом із батьками, що сприятиме більш тісній продуктивній співпраці та індивідуальному роз'ясненню й аналізу життєвих ситуацій. А це відіграє важливу роль у формуванні здорової дитини й вихованні бережливого ставлення учнів до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Сучасний навчальний план педагогічного факультету, який відображає зміст підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування здорового способу життя передбачає вивчення інтегрованого навчального курсу «Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура», на який відведено 6 кредитів (180 годин). Із них 26 год. – лекцій, 26 год. – практичних, 10 год. – лабораторних, 26 год. – індивідуальних занять та 92 год. – самостійної роботи. Даний курс належить до циклу професійної і практичної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Метою вивчення інтегрованого навчального курсу «Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є збереження й зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, соціальних, психічних, духовних якостей та рухових здібностей особистості; підвищення рівня фізичної підготовленості учнів до повноцінного життя у постійно змінюваному навколишньому середовищі.

Основними завданнями вивчення курсу є: розкрити значення фізичного виховання як частини національного виховання; навчити студентів самостійно знаходити нові знання з основ теорії, методики та організації фізичного виховання в молодших класах школи; навчити правильному виборі методів, використання різних форм організації учнів молодшого шкільного віку в процесі занять фізичними вправами, сприяти зміні їх здоров'я, належному фізичному розвитку, формуванню правильної постави; формувати вміння і навички в різних видах рухів, розвитку рухових якостей, виховувати морально-вольові якості, формувати здоровий спосіб життя.

Вивчення даного курсу здійснено через три етапи: теоретичний, практичний та самостійної роботи. Крім того, у курсі передбачається написання курсової роботи.

На першому етапі студенти оволодівають **теоретичними знаннями**. Ефективною формою на даному етапі є лекція. Її головна дидактична мета – формування орієнтаційної основи для подальшого засвоєння студентами навчального матеріалу. Варто проводити проблемні, переконувальні, пояснювальні лекції. Для того щоб лекція була цікавою, необхідно врахувати певні умови: 1) усвідомлення студентами особистісного смислу в набутті знань у певній науковій галузі; 2) усвідомлення аудиторією новизни матеріалу, що подається, і водночас пов'язаного з такими знаннями, які вже нею опановані; 3) спонування та стимулювання мисленнєвої діяльності студентів-слухачів. Для цього доцільно впродовж лекції ставити кілька питань, що стимулюють міркування [5].

Практичний етап характеризується формуванням готовності майбутніх учителів початко-

вих класів до організації та проведення уроків з фізичної культури та основ здоров'я. Тематика практичних занять дозволяє студентам розширити, удосконалити, закріпити та навчитися творчо відтворювати здобуті теоретичні знання щодо формування здорового способу життя у молодших школярів. На лабораторних заняттях студенти здійснюють аналіз навчальної програми, розробляють календарне планування, вчать-ся підбирати проблемні ситуації, інтерактивні вправи, моделюють педагогічні ситуації, розробляють розгорнуті плани-конспекти уроків.

Третім етапом є самостійна робота. За умовою європейської вищої освіти обов'язковим є виділення понад 50% часу на самостійну роботу. Тому цей вид роботи нарівні з аудиторною є однією з форм навчального процесу, основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять [1, с. 804]. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчаль-

ною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Студенти самостійно складають папку, яка вміщує навчально-методичний матеріал до уроків фізичної культури та основ здоров'я (загадки, прислів'я, приказки, ребуси, цікаві ігри, фізкультхвилинки, кросворди про здоров'я, проблемні ситуації про здоровий спосіб життя та безпечну поведінку, відеоматеріали тощо).

Правильно організована самостійна робота сприяє розширенню й закріпленню знань і умінь, що одержуються на лекціях і практичних заняттях, розвитку творчого потенціалу студентів, реалізації їх професійних навичок.

Висновки. Отже, майбутнім учителям початкових класів необхідно мати теоретичні та практичні знання; знати зміст програм, сутність, можливість і доцільність застосування новітніх технологій у навчальному процесі при формуванні здорового способу життя у молодших школярів.

Список літератури:

1. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; [головний ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Желанова В. В. Провідні напрями та тенденції дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів в Україні / В. В. Желанова // Педагогіка вищої та середньої школи – 2012 – Вип. 35. – С. 197-206.
3. Колесник Н. Є. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Колесник Наталія Євгенівна. – Житомир, 2007. – 335 с.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.
5. Педагогіка вищої школи: [навч. посіб.] / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – С. 124-128.
6. Черненко Г. М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування природничих понять у молодших школярів / Г. М. Черненко // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Вип. 28. – Том. I. – С. 304-308.

Красюк Л.В.

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К ФОРМИРОВАНИЮ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

Аннотация

В статье рассматривается проблема подготовки будущих учителей начальных классов к формированию здорового образа жизни. Выяснено суть понятия «подготовка будущих учителей начальных классов», «здоровый образ жизни». Проанализирована программа по учебному предмету «Основы здоровья». Выделены и обоснованы три этапа подготовки будущих учителей начальных классов к формированию здорового образа жизни: теоретический, практический и самостоятельной работы. Проанализированы учебный интегрированный курс «Методика обучения образовательной области «Здоровье и физическая культура».

Ключевые слова: подготовка, будущие учителя начальных классов, формирование здорового образа жизни, учебные программы, интегрированный курс.

Krasuk L.V.

Pereiaslav-Khmelnyskyi State Pedagogical University named after Hryhorii Skovoroda

TRAINING OF UPCOMING PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR DEVELOPMENT OF A HEALTHY LIFESTYLE OF THE YOUNGER PUPILS

Summary

In this article a problem of upcoming primary school teachers training for development of a healthy lifestyle is surveyed. The essence of the «upcoming primary school teachers training» and «healthy lifestyle» concepts are defined. Curriculum of «Health basics» is analyzed. Three stages of upcoming primary school teachers training for development of a healthy lifestyle are highlighted and substantiated: theoretical, practical and self-study. Educational integrated course «Methodology of educational course «Health and physical culture» studying» is also analyzed.

Keywords: preparation, upcoming primary school teachers, healthy lifestyle development, educational courses, integrated course.

УДК 378.14(410):81'25

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА НАВЧАННЯ ЗА КОРДОНОМ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ НІМЕЧЧИНИ

Левицька Н.В.

Хмельницький національний університет

Досліджено особливості практичної підготовки майбутніх перекладачів в університетах Німеччини. Виділено два види проходження практики майбутніми перекладачами: стажування та навчання за кордоном. З'ясовано, що стажування здійснюється у формі закордонних подорожей, обміні студентами, участі у волонтерських програмах в ролі перекладача, а також у роботі перекладачами у державних установах, інституціях ООН та Європейського Союзу, на приватних підприємствах, а навчання за кордоном проходить у формі навчального семестру в партнерському університеті.

Ключові слова: професійна підготовка, освітня програма, практична підготовка, стажування, обмін студентами.

Постановка проблеми. Практика є одним із головних чинників успіху професійної підготовки майбутніх перекладачів. В університетах Німеччини у процесі підготовки майбутніх перекладачів велика увага приділяється практичній діяльності, яка відповідає загальним педагогічним принципам і завданням вищої професійної освіти. Проходження практики пов'язане з деякими ускладненнями, тому що обов'язкова практика не завжди може бути внесена в навчальний план, хоча в кожному окремому випадку університет підтримує таке бажання студента та сприяє йому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В цілому проблемою навчання перекладачів займалися Н. Абашкіна, А. Алексюк, І. Задорожна, Ю. Кіщенко, М. Лещенко, О. Локшина, Є. Москаленко, О. Овчарук, О. Плахотник, Л. Пуховська, О. Рибак, Г. Степенко, І. Тараненко. Організаційно-педагогічні аспекти професійної підготовки перекладачів досліджували Т. Кучай, Е. Пім, Р. Тінслей, В. Вілс, Л. Черноватий, О. Шупта, К. Норд та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Усі зазначені вище науковці досліджували загальні теоретичні й організаційні положення підготовки майбутніх перекладачів. Уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання практичної спрямованості про-

фесійної підготовки і конкурентоспроможності фахівців з перекладу на ринку праці Німеччини. Не були об'єктом спеціального вивчення особливості вузькогалузеві професійної підготовки майбутніх перекладачів.

Мета статті. Головною метою даної статті є дослідження особливостей організації практики майбутніх перекладачів в університетах Німеччини та їх навчання за кордоном в межах програм по обміну студентами.

Виклад основного матеріалу. Майбутні перекладачі Німеччини проходять практику на німецьких підприємствах та в компаніях, орієнтованих на співпрацю із закордонними бізнес-партнерами або за кордоном (зазвичай у країні своєї першої іноземної мови). Під час проходження практики студенти безпосередньо беруть участь у поточній виробничій діяльності підприємства, служать позаштатними консультантами, виконують особливі завдання і кваліфіковані проекти, які мають важливе значення для даного закладу. Позитивним моментом проходження практики для майбутніх перекладачів є можливість у майбутньому бути запрошеним на роботу до компанії або підприємства, де вони проходили практику, за умови сумлінної праці та навчання.

Аналіз освітніх бакалаврських та магістерських перекладацьких програм німецьких універ-